

Янішевський О. Л.,
аспірант,
Житомирський державний університет
імені Івана Франка

ДЕФИЦИТ ЛЮБОВІ В ДЕРЖАВНІЙ ПОЛІТИЦІ ЯК ЧИННИК РУЙНАЦІЇ СОЦІАЛЬНОЇ ГАРМОНІЇ

Досягнення соціальної гармонії є одним із утопічних уявлень людства відносно регулювання міжособистісних взаємовідносин задля підтримання та досягнення особливого ідеального антропологічного блага – щастя. Щастя не може бути реалізоване без перебування людини у безпечному середовищі, де реалізовані найбільш пріоритетні матеріалістичні (вода, їжа, одяг, дім) та першочергові духовні (комунікація та взаємодія з Іншим, основана на взаємопорозумінні, прояв внутрішніх здібностей у зовнішнє з метою досягнення евдемонічних задоволень тощо) потреби.

На державу як спосіб організації та співжиття індивідуумів у суспільстві покладено за мету забезпечення усіх необхідних для людського виживання благ. Оскільки онтологічно антропологічне прагнення сягає вищого блага для себе – щастя, соціальні форми співіснування індивідуумів у спільному соціумі еволюціонували разом з самою людиною. Еволюційний вектор способів організації людини тяжів до збільшення чисельності у суспільстві (і відповідно, можливостей) та особливих політичних, економічних та правових ознак, внаслідок чого на сьогодні маємо державу як найпоширенішу форму організації суспільства. Залежно від щільності узгодженості управління державою з гуманістичними принципами виникали демократичні, автократичні чи тоталітарні держави, де, відповідно, демократія політично є найбільш, а тоталітарна – найменш гуманістично спрямованими.

Держави-демократії є прикладом найбільшого задоволення потреб людини – як першочергових, так і духовних, – оскільки політично намагаються відповідати загальному благу для людства, основою якого є прагнення щастя кожним індивідуумом. Гармонія соціального, як і особистісного виміру є екзистенційною потребою людини у суспільстві, самим «прагненням її еволюції». Відповідно, лише за умови досягнення гармонії між особистісним та соціальними вимірами людства можливе наближення до ідеального для людства блага – щастя.

Оскільки соціальна гармонія в розумінні задоволення всіх потреб кожної людини у соціумі є певним утопічним ідеалом, практичною основою соціального гармонійного існування людини у державі можемо вважати за «забезпечення гідного рівня життя кожної...особистості» [1, с. 235]. Гідне життя індивідуума неможливе без, як вже було вищезазначено, задоволення першочергових матеріально-духовних потреб як основи, але не завершуються лише «гідним існуванням». Саме *життя* людини має бути узгоджено з її прагненням щастя, котре неможливе без любові до неї, компоненти якої містять «знання», «повага», «турбота», «відповідальність» [2]. Прийняття унікальності кожної людини та надання їй необхідної свободи у самореалізації є критичним для досягнення нею соціальної гармонії, інакше людина буде почувати себе відчуженою у суспільстві. На індивідуальному рівні відчуженою є людина, котра втрачає свою початкову єдність з частиною своїх форм діяльності або функцій [3]. Відповідно, через гуманістичні принципи – іншими словами, любов до людей, – лише держави-демократії забезпечують простір для найбільш толерантного сприйняття кожної особистості (особливо приналежних до різного виду меншинств), а також для надання їй відповідних прав та свобод. Держава майбутнього, з відповідним урядом, «приматом інтелекту», буде ставити перед собою «божественне» завдання розвитку мінімально відчуженої цивілізації за гуманістичними принципами «любов до людини і зменшення її страждань» [4, с. 151]

Оскільки політика держав-автократій та особливо тоталітарних держав не є гармонійними з прагненням індивідуумів – а отже, наявний брак любові до інших, – відповідно, в таких країнах рівень соціальної гармонії є нижчим, що прямо впливає на цінність людського життя в таких державах. Лише узгодженість політично-правової сфери держави з гуманізмом – тобто, любов'ю до людей, до кожного індивідуума –зумовлює наближення до ідеальної форми співіснування особистостей – соціальної гармонії. Вищий рівень соціальної гармонії, у свою чергу, сприяє все більш гідному рівню *переживання буття* людиною. Стабільне збільшення екстремуму задоволення життям все більше принаймні наближатиме людство до ідеального блага для людини – щастя.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Романова А., Козак О. Природно-правова гармонія існування людини у просторі. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Серія:*

Юридичні науки. 2016. № 855. С. 232–237. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vnulpurn_2016_855_38 (дата звернення: 28.10.2025).

2. Фромм Е. Мистецтво любові / Пер. з англ. В. Кучменко. Харків: Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2017. 192 с.

3. Ковтун Н., Панчук І. Відчуження людини від професії як актуальна проблема сучасної філософії. *Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. Філософські науки*. 2025. С 94–103. DOI: 10.35433/PhilosophicalSciences.1(97).2025.94–103

4. Фройд З. По той бік принципу задоволення / Пер. з нім. В. Б. Чайковського. Харків: Фоліо, 2019. 155 с.